

А4. ЕКСПЕРТНА ДЕЙНОСТ, НОРМАТИВНА УРЕДБА И АВТОРСКО ПРАВО

Съгласно възприетата практика, към УС се създаде комисия в състав от седем колеги със задачи в областта на нормативната дейност, експертизата и авторските права. След първоначалните срещи на членовете на комисията : арх. Васил Тинчев, арх. Петър Червеняшки, арх. Михаил Петков, арх. Слав Паскалев, арх. Мария Костадинова и арх. Калин Цачев редовни срещи практически не се провеждаха – когато се налагаше, съображения и мнения се събираха по електронен път.

Основната задача пред комисията се концентрира върху нормативната уредба и участие в работата по актуализацията ѝ.

Освен активна работа при актуализацията на ЗАПСП, която беше оспорена от редица колеги, някои от които са имали същата задача преди година в подготвителния етап на Закона и вероятно целяха поставяне под съмнение способностите на новото ръководство на съюза да се справи със сериозните проблеми, възникнали с отстраняването на архитектурата от обхвата на ЗАПСП в първоначалната му редакция. В резултат от усилията на ръководството на Съюза и с активно участие на комисията, се постигна компромисно решение, в което за съжаление на Съюза на архитектите се отказа възможността да представлява всички архитекти при защита на техните авторски права. Независимо от това, през изтеклия период САБ оказва съдействие на няколко десетки колеги, които се обърнаха към нас. Във връзка с предстоящата актуализация на ЗАПСП, ръководството на Съюза поддържа постоянен контакт с Министерството на Културата чрез своя представител, както и с комисията по култура в Народното събрание. Работата общо по непрестанните промени в нормативната уредба, включително различни подзаконовни актове като наредби, се провежда по подобен начин – представителство в обществените съвети към министерствата на инвестиционното проектиране, на регионалното развитие, на околната среда и водите, на икономиката, както и участие в заседанията на съответните постоянни комисии в НС. Невъзможността САБ да инициира законодателни промени изисква съвместна работа с други подобни неправителствени организации, които се ползват със значителен авторитет и на които се възлагат директно разработки по определени проблеми, какъвто е например Съюзът на юристите в България. За наше съжаление подобно сътрудничество не се осъществи с Камарата на строителите и с Камарата на архитектите в България.

Експертната дейност се разви в няколко направления. Първото – участие в експертните съвети на всички нива. Не се отбеляза подобрение, защото администрацията е тази, която може или не да привлича външни специалисти в съставите на съветите и независимо от усилията ни промени в съставите почти не настъпиха, нещо повече – администрацията предпочита да привлече представители на създадена от държавата структура – КАБ, а не от съюза на архитектите. Единственото по-стабилно постижение е включването в състава на ВЕТИС на МОСВ на наш представител. Второто направление е съгласувателната дейност при архитектурните конкурси. Заслужава внимание фактът, че по наше настояване Столична община вече по правило съгласува със САБ програмите за организираните от нея архитектурни конкурси. В обхвата на експертната дейност попада и участие на представители на САБ в журитата и комисиите на конкурсите. Подготвен беше разширен списък от над 30 колеги - възможни журьори. На АОП се предложиха архитекти, потенциални независими експерти при

организацията и провеждането на търгове за обществени поръчки. Повтореното няколко пъти съобщение не привлече голямо внимание и понастоящем предложените от САБ и регистрирани архитекти са около 15.

Няколко преценки за работата по международното сътрудничество през четирите години.

Всичко се развиваше по инерцията на отминалите периоди и в името на амбицията на две-три колежки, предложени за членове на комисията.

Основното – практиката да се съставя специална комисия за международна дейност е тотално остаряла. Показателно е, че цялата информация се върти само между членовете ѝ, а за самия съюз се появява само филтрирана такава. Особено комично е избиране на представители на САБ за комисиите или „официални представители“ в МСА и САЕ. От тяхната дейност не произтекоха никакви резултати. Статутът им задължава непрекъснато насочване към структурите на съюза на новини, съвещания, конференции, конгреси и подобни. За четири години нищо подобно не се случи. Представителство в структурите на международните структури не е за лично ползване, което особено пролича при „официалния представител“, която даже заяви, че не дължи нищо на САБ и постави редица условия при опита да се регламентира дейността ѝ. За четири години „избраните“ с конкурс представители в комисиите дадоха само веднаж отчет за работата си в тях /при това не всички/ и то по изрично настояване от страна на ръководството на съюза. Участието на представители на САБ в проявите на МСА и САЕ се финансираше почти изцяло лично от участниците, което явно не устройва всеки.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ НА САБ

Отчет на ПК „Международна дейност“ за периода от XXI ОС на САБ (27-28.02.2010г.) до 28.02.2014г.

Отчетът обхваща както работата на постоянната комисия „Международна дейност“ (ПКМД) при УС на САБ, така и дейности на ръководството на САБ в тази област, за които има информация. Докладът е допълнен и съгласуван от членовете на комисията.

I. Състав на ПКМД и основни цели на дейността

В началото на посочения период бе сформирана ПК „Международна дейност“ (ПКМД) към УС на САБ в състав от 7 души както следва:

арх. Росица Златанова – председател, член на УС на САБ
арх. Бойчо Бойчев – член на УС на САБ,
арх. Веселина Тихова – член на УС на САБ,
арх. Емил Йорданов
арх. Истелианна Атанасова
арх. Йонка Маринова
арх. Хубена Салджиева

По здравословни причини арх. Тихова напусна УС на САБ и комисията в началото на мандата и ПКМД остана до края в шестчленен състав.

Като свое задължение ПКМД разработи мандатна програма за дейността, насочена към реализиране на **шест основни цели**:

- **Утвърждаване на международните права и престиж на САБ и българските архитекти.**
- **Утвърждаване на САБ в международните организации на архитектите - МСА и САЕ.**
- **Сплотяване и консолидиране на българската архитектурна общност по света и завършилите архитектурно образование в България.**
- **Постигане на ефективно и целенасочено сътрудничество със сродните организации от Балканския регион и възстановяване на лидерските позиции на САБ.**
- **Постигане на ефективно и целенасочено сътрудничество с професионалните организации и институции в страната – КАБ, МАА и ВУЗ в областта на международната дейност.**
- **Инициране на международни проекти.**

За постигане на тези цели работата по международната дейност на САБ бе канализирана в шест основни направления: **Работа с международни организации, Международни прояви и международен обмен, Международни проекти, Координация и сътрудничество с КАБ, ВУЗ и МАА в международната дейност, Информационна политика, Оптимизиране на работата на ПКМД.**

II. Дейности по направления

1. Работа с международни организации

1.1. Сътрудничество с МСА

- Избор чрез конкурс на представители на САБ в работните групи на МСА и на официален представител на САБ в МСА и участник в Генералната асамблея на МСА - арх. Истелианна Атанасова, която в последствие по предложение на ръководството на МСА е избрана за член на Комитета на МСА „Визия и стратегия” – 2011 г. Публикуване на списъка в сайта на САБ.
- Участие на САБ в работата на XXIV Световен конгрес и XXV Генерална асамблея на МСА в Токио, 2011г. посредством избрана от УС делегация, специално подготвен изложбен павилион, доклад на председателя на САБ и постер по темата „Устойчиво проектиране. Отговорност на архитекта”, два доклада на официалния представител на САБ в МСА. Текущо публикуване на информация за Конгреса и подготовка на специален брой на сп. „Архитектура”, представен в Токио. (съвместно с ПКНОИИМД и ПКТПКДН).
- Организиране и провеждане от официалния представител на САБ в МСА на открита дискусия на тема „Религиозна толерантност, интеграция на малцинствата и отговорната роля на

архитекта” - с участието на Президента на МСА и членове на Работна група на МСА „Духовни – култови места” от 7 държави, и с подкрепата на Столична Община, МАА, ВИАС и Посланика на Република Алжир в България – 12 май 2012г.

- Текущо публикуване на ключови документи и обяви на МСА.
- Подаване на информация за важни събития, организирани от САБ, в Бюлетина на МСА.
- Участие във всички регионални срещи на Председателите на секции от II Регион на МСА.
- Редовно попълване на постъпили анкети от МСА.
- Ранно разгласяване на предстоящия **Световен конгрес на МСА в Дърбан, ЮАР** и предложение на ПКМД за начин на участие на САБ.

1.2. Сътрудничество със САЕ

- Избор чрез конкурс на представители в работните групи на САЕ, на официален представител на САБ в Генералната асамблея на САЕ – арх. Росица Златанова и активно участие в структурите и работните органи на САЕ за защита на архитектурната професия и промяна на европейското законодателство. Списъкът на представителите на САБ в САЕ е публикуван на сайта на САБ.
- Организиране на съпътстващи събития съвместно със САЕ по повод честването на 45-годишнината на САБ: **Конференция на тема „Отговорната архитектура – предизвикателство и възможност за професията” и семинар на работните групи от ТОЗ „Архитектурата и качеството на живот” към САЕ** – 25-26.10. 2010г.
- Организиране съвместно с КАБ на Електронен конкурс за проект, илюстриращ устойчивата архитектура на България в изложбата „Най-добри примери за устойчива архитектура”, организирана по случай 20-годишнината на САЕ – 2010г.
- Организиране на редовна среща на работните групи от **Тематична област 3 „Архитектурата и качеството на живот”** към САЕ – 12 май 2012г.
- Представянето на отличени български проекти за новата електронна страница на САЕ – 2013г.
- Текущо публикуване на ключови съобщения, документи и обяви на САЕ.
- Активно участие в секторните проучвания на САЕ чрез редовно попълване на постъпили анкети.

1.3. Участие в работата на ФАЧР и Председателство на САБ

- Активно участие във всички срещи на ФАЧР през този период – Тулча - 2010г., Златни пясъци, Истанбул- 2011г., Бургас -2011г., на която се прие председателството на ФАЧР от САБ, в *Тбилиси* – 2012г., на която се удължи *председателството на САБ с още една година, Киев – 2013г.*
- Организиране на съпътстваща конференция по повод приемане на Председателството на ФАЧР от САБ в Бургас през 2011г. Подготвяне на документи - *Декларация за общи действия, Меморандум между ФАЧР и ДС ЧИС*, предложения за промяна на Устава на ФАЧР.
- Инициране на общи проучвания за региона.

1.4. Международно сътрудничество с други организации

- Разпространение и участие в инициативи на Фондация Ромуалдо дел Бианко – „Най - добър дипломен проект”, „Живот отвъд Туризма”, подписване на *Ландшафтна декларация*” и др.
- Подписани от ръководството на САБ меморандуми за сътрудничество с професионалните организации на архитектите от Румъния, Турция, Гърция и Кипър.

2. Международни прояви и международен обмен

- Редовно участие на САБ в процедура за избор на номинации за наградата на ЕС за съвременна архитектура „Мийс ван дер Рое” – организира се съвместно с КАБ.
- Участие на САБ в международни изложби и организиране на международни изложби в ЦДА със съдействието на посолствата: Венецианско биенале – 2010г.; Представяне на Черноморски архитектурен салон в Истанбул – 2010г.; Студентски пленер в Одрин -2010г.; Представителна изложба в рамките на архитектурния фестивал на Братислава -2010г.; Представителна изложба по повод Фестивала на архитектурата в Лондон -2010г.; Изложба в ЦДА с представяне на културното наследство на Сирия -2010г., Изложба по повод Национален фестивал на архитектурата в Минск - 03-04.11.2011г. и др.
- Международен младежки пленер *„Вдъхновение”, Кърджали* - организиран в резултат на проведен конкурс между дружествата на САБ -2012.
- Организиране участие на САБ на **Първото Балканско архитектурно биенале в Белград.**
- Организиране на ежегодни конференции на тема **„ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ОТГОВОРНА АРХИТЕКТУРА”** по повод **„Европейската седмица за устойчива енергия”** с участие на международни консултанти. Организатори: Обединение ССА, ВБ Студио, САБ, КАБ – 21.06.2012г.
- Създаден от ръководството на САБ **Клуб на посланиците – приятели на архитектурата** – 15.10.2012г.
- Организирана от ръководството на САБ **Среща на български архитекти, работещи в чужбина** и съпътстваща изложба от техни проекти.
- Редовно честване на Международния ден на архитектурата с разгласа на темите и посланията на МСА.

3.Проекти по международни програми

Тази дейност бе определена като прерогатив на ръководството и най-вече на председателя на УС на САБ. От членовете на ПКМД са излезли няколко инициативи за включване на САБ в различни програми и проекти, като с положителен резултат бе участието на САБ в проекта URBAN-NEXUS по 7-ма Рамкова програма на Европейската комисия, по предложение на „Агенцията за устойчиво развитие и евроинтеграция АУРЕ "Екорегииони,,", която е партньор по проекта.

По инициатива на ръководството на САБ бе сключен договор за изпълнение на международния проект "GROSEE-ERGONET"- Развитие на полюси на растеж и мрежа на взаимодействие в Югоизточна Европа, финансиран по програма ESPON.

4. Координация и сътрудничество с КАБ, ВУЗ и МАА

През този период продължи установената практика на координация в международната дейност между САБ и КАБ най-вече в работата със САЕ, като се съгласуваха действията между двете организации във всички направления. За това в голяма степен допринесе добрата координация между председателите на съответните комисии при САБ и КАБ и представителя на САБ и КАБ в УС на САЕ. Продължи сътрудничеството с МАА с основен фокус върху организирането на Триенале ИНТЕРАРХ'2012, неговото разгласяване, търсене на възможности за финансова подкрепа и осигуряване на награди на САБ.

Сътрудничеството с ВУЗ в международната дейност бе свързано основно с подкрепа на участието в международни пленери.

5. Информационна политика

- Внесени конкретни предложения на ПКМД за подобряване страницата на САБ;
- Поддържане на текуща информация за международни конкурси, международни събития и ключови документи в Бюлетина и сайта на САБ;
- Редовни отчети от всички задгранични командировки, публикувани на електронната страница на САБ, раздел „Международна дейност“.
- Разгласяване на важни международни събития, организирани от САБ и резултатите от тях в националните медии – пр. конференцията на тема „Отговорната архитектура – предизвикателство и възможност за професията“ и семинар на работните групи от ТОЗ „Архитектурата и качеството на живот“ към САЕ .

6.Оптимизиране на работата на ПКМД.

- Ежегодни отчети на ПКМД, подкрепени с анализ на дейността и препоръки към членовете на комисията и ръководството на САБ.
- Ежегодно разработване на годишни програми на ПКМД, подкрепени с финансов план.
- Разработени и приети от Комисията вътрешни правила за работа на ПКМД в съответствие с чл.15 от Правилника за работа на УС на САБ.
- Откриване на електронна пощенска кутия на ПКМД за текуща информация.
- Изготвени препоръки на ПКМД за промяна на Устава на САБ с цел оптимизиране на международната дейност.

През посочения период ПКМД е провела общо 11 редовни заседания, за които са водени протоколи, а през останалото време е водена интензивна кореспонденция онлайн за координация и вземане на решения по различни въпроси. Допълнително комисията като цяло или чрез отделни нейни членове е инициирала и участвала в смесени работни групи, чиито срещи също са документирани в отделни протоколи.

III. Анализи и изводи

Като цяло голяма част от основните задачи и приоритети през отчетния период, които зависят пряко от ПКМД, бяха изпълнени благодарение на първоначалния ентузиазъм и обезпечените средства през първите две години от мандата. Основни репери през този период остават организираната съвместно с ръководството на САЕ конференция на тема „Отговорната архитектура – предизвикателство и възможност за професията“, съпътстваща честването на 45 годишния юбилей на САБ, участието ни на конгреса в Токио, срещата с българските архитекти, работещи в чужбина, срещите на ФАЧР в курорта Златни пясъци и Бургас с поемане на лидерството от страна на САБ, семинарите на работните групи от ТОЗ „Архитектурата и качеството на живот“ към САЕ с активното участие на нашите представители в САЕ (2010 и 2012г), участието ни в първото Балканско архитектурно биенале в Белград и др. Продължи доброто партниране с КАБ, както по отношение на САЕ, така и при организирането на ежегодните конференции на тема „ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ОТГОВОРНА АРХИТЕКТУРА“, Електронен конкурс за устойчива архитектура и др.

Изготвените от ПКМД документи – мандатна и годишни програми, становища по поставени въпроси в т.ч. изясняване щатното разписание на експерт Международна дейност, предложения за подобряване на електронната страница на САБ, предложения за промяна на устава за оптимизиране

на работата в това направление, правилник за работата на комисията и др. са важен принос към бъдещата работа на новото ръководство на САБ. Изготвените становища и предложения от членове на работните групи към САЕ, като Директивата за обществените поръчки, градското развитие и др. са неocenim принос към промените в архитектурното законодателство на европейско ниво.

През отчетния период всички членове на ПКМД в една или друга степен участваха в разработването на предложените от комисията документи, а повечето - и в работата по подготовката на събитията. С активно участие в иницирането и реализацията на събитията се отличиха арх. Бойчо Бойчев, арх. Истелианна Атанасова, арх. Йонка Маринова и арх. Емил Йорданов. Солиден принос в организацията на голяма част от международните прояви имаха нашите представители в работните групи от ТОЗ на САЕ – арх. Елена Димитрова, арх. Анни Добринова и арх. Любинка Стоилова, които извън прякото си участие в семинарите на ТОЗ, допринесоха извънредно за разработването на програмите на мероприятията и за тяхната реализация. Налага се да се отчете и сериозната ангажираност на председателя на ПКМД през целия отчетен период, който действаше и като инициатор, и като пряк изпълнител на голяма част от заложените в програмите задачи.

В процеса на работа някои от поставените задачи се оказаха извън компетенциите и възможностите на Комисията - утвърждаване на принципите за работата по международни проекти и формите на сътрудничество с други организации (перогагиев на централното ръководство), създаване на регистър с база данни на българските архитекти, работещи в чужбина и чужденците, завършили архитектура в страната (вменено като функция на експерт „Международна дейност“). В следствие такъв регистър бе създаден от секретариата на САБ по повод организираната от ръководството на САБ среща с български архитекти, работещи в чужбина, която предстои да стане ежегодна.

Основният проблем през отчетния период бе породен от прогресивната липса на средства за осъществяване на международна дейност и неразработени механизми за генериране на средства от външни източници. В следващата таблица може да се проследят предвидените през мандата финансови средства за тази дейност по години, както и действително изразходените.

Международна дейност	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.
Бюджет	33500лв	33500лв	38000лв	14200лв
Отчет	36832лв	34 139.89лв	15912.86лв	11233.54лв

Докато през първите две години от мандата тази дейност бе обезпечена със средства, в резултат на което тя се развиваше успешно, през последните две години средствата бяха драстично намалени. Независимо от приетия бюджет за 2012г. работата през този период се извършваше при двойно занижени средства, а през 2013г. те бяха занижени три пъти спрямо 2010г. и 2011г. Това е основната причина да се свие размахът на дейността през този период. Забавяше се изплащането на членски внос към международните организации, в които САБ членува. САБ занижи драстично прякото си участие в генералните асамблеи на САЕ, като за целта упълномощаваше представителя на КАБ и САБ в УС на САЕ. По същата причина в началото на 2014г. ръководствата на САБ и КАБ подписаха споразумение за ново разпределение на членския внос за САЕ (35% за САБ и 65% за КАБ) респ. за ново разпределение на гласовете на двете организации в Генералната асамблея (3 гласа за САБ и 7 гласа за КАБ). Задграничните командировки с малки изключения се осъществяваха за собствена сметка на командированите, независимо от предвидените средства в бюджета. Това демотивира голяма част представителите на САБ в работните групи на МСА и САЕ за активно участие в работата на двете организации. Пак по същата причина, независимо от ранното известяване и предложенията на ПКМД за участие на САБ с изложба и доклад на Световния конгрес на МСА в Дърбан с посочени конкретни теми, УС взе решение САБ да бъде представен на Конгреса и Генералната асамблея на МСА единствено от неговия председател, който да пътува на собствени разноски. Тук е важно да се спомене, че във връзка с предложената тема на изложбата бе посочен и вариант за външно финансиране от общините, чиито центрове са градовете-кандидати за европейска столица на културата, който обаче бе напълно пренебрегнат.

Друг особено съществен проблем през отчетния период бе породен от факта, че Комисията не се използваше пълноценно от Ръководството на САБ като съвкупен съвещателен орган и участник в международната дейност. Вместо това се ползваха личните мнения на отделни нейни членове по конкретни въпроси, което целеше да обезсмисли съществуването на ПКМД и реално създаде почва за вътрешни напрежения. Овлаждането на тези напрежения изискваше извънредни усилия от страна на председателя на ПКМД за постигане на съгласуваност в действията и консенсус между членовете на комисията. Независимо обаче от приетите годишни програми с фиксирани бюджети голяма част от решенията в международната дейност се вземаха от Ръководството в движение, без установяване на обратна връзка и пренебрегвайки становищата на Комисията. Важни международни документи се подготвяха без участието и без уведомяването на Комисията, не бяха взети пред вид предложенията на ПКМД за промени в устава, не се реализира предложената концепция за сайта на САБ и др. Допусна се остър вътрешен конфликт при организирането на дискусиата на тема „Религиозна толерантност, интеграция на малцинствата и отговорната роля на архитекта“, проведена като допълващо мероприятие към ИНТЕРАРХ'2012 - конфликт, който

можеше да бъде избегнат и от който загуби най-вече САБ. Независимо от усилията на председателя на ПКМД и гл. секретар на САБ за взаимна координация, резултатът бе влошен микроклимат, занижаване на отговорността и мотивацията за изпълнение на приетите програми, спад на взаимно доверие.

С промяната на структурата на ръководството през 2012г. и избирането на втори зам. председател, отговарящ за направление А се възприе друг тип субординация. Решенията се вземаха централно с незначително участие на ПКМД – много от решенията на Комисията бяха пренебрегвани. Без ясни обяснения от страна на ръководството на САБ независимо от проведеня конкурс и делегираните ѝ права като официален представител на САБ в МСА и участник в генералните асамблеи на МСА, бе възпрепятствано участието на арх. Истелианна Атанасова в официалните делегации на САБ за регионалните срещи на МСА и в предстоящата Генерална асамблея на МСА в Дърбан, въпреки качеството на нейното представяне и факта, че през целия мандат тя е пътувала изцяло на собствени разходи. През 2012г. съгласно решение на УС за реструктуриране на администрацията на САБ бе съкратен експерт „Международна дейност“, който се явяваше и технически секретар на Комисията. Неговите функции в голяма степен бяха поети от председателя на ПКМД, ресорния зам. председател на САБ и гл. секретар на САБ.

Като цяло периодът бе изпълнен с много трудности, произтичащи както от финансовия недостиг, но най-вече от липсата на консенсус в действията и приоритетите между комисията и ръководството на САБ, резултатът от което бе загуба на полезна енергия, непълноценно използване на капацитета на комисията, а в определени случаи и нахърняване на международния престиж на САБ.

IV. Препоръки към новото ръководство на САБ

Международната дейност на САБ трябва да остане един от основните приоритети на новото ръководство на САБ - от нея в голяма степен зависи как САБ ще бъде възприет от световната архитектурна общност и какво ще бъде въздействието му върху световните процеси в архитектурата.

Независимо от финансовата криза и ограничените средства работата на САБ по издигане на неговия престиж като творческа организация на българските архитекти не само в България, но и по света трябва да продължи още по-категорично.

Не бива да се поставя под въпрос членството на САБ в международни организации като МСА и САЕ, а да се търси начин за възползване от техния опит и подкрепа при решаването на проблеми от творческо-професионално естество. Участието в развитието на европейското законодателство чрез САЕ трябва да се възприема като привилегия и реална възможност за издигане на статута на архитектурната общност.

Създадената вече традиция за домакинстване на международни срещи по линия на САЕ (и МСА) в България следва да се утвърди чрез нови подобни инициативи.

Силите на САБ трябва да се фокусират върху важни международни събития като световните конгреси на МСА, генералните асамблеи на МСА и САЕ, особено важни за региона международни форуми, където не бива да се допуска нулево или формално участие.

Всеки световен форум, на който САБ участва, трябва да се използва за налагане на българските постижения в архитектурата, чрез обновяване на създадения фонд от отличени проекти и включването му в съпътстващи изложби.

Отделно от това следва да се доразвият утвърдените контакти и с други международни организации като тези с ИКОМОС, с Международната академия на архитектурата (МАА), с Фондация „Ромуалдо дел Бианко“ и др., които да се изразят в конкретни съвместни международни изяви.

Задължително трябва да продължи и се подобри партньорството и координацията с други национални организации и институции като КАБ и ВУЗ с изучаване на архитектура, което ще оптимизира използването на ресурсите.

Успехът на срещата с българските архитекти, практикуващи в чужбина показва, че сътрудничество на САБ с Държавна агенция за българите в чужбина (ДАБЧ) трябва да се развие и да се създаде традиция за подобни ежегодни срещи. За целта на международния обмен, за лобирание по определени въпроси и за разпространение идеите и дейността на САБ да се използва създадения Клуб на посланиците- приятели на архитектурата.

Подписаните меморандуми със сродните творчески и професионални съюзи трябва да доведат до реални действия - съвместни международни прояви и проекти, почиващи на общи теми и интереси.

Опитът през последните два мандата налага необходимостта от интегриран подход при създаване на програмите за международна дейност и тяхната реализация чрез включване на представители от различните комисии на САБ в смесени работни групи. На този принцип бе създадена и изпълнена програмата за представянето ни на двата световни конгреса на МСА - в Торино през 2008г. и в Токио през 2011г., който принцип трябва да се усъвършенства по отношение на персоналните задължения и отговорности.

Периодичните издания и електронната страница на САБ трябва ритмично и в максимална степен да отразяват постъпилата информация. Същевременно информацията за международните събития в архитектурата трябва да надхвърли периодиката на САБ и да излиза все по-често в

националните медии. САБ следва да подава периодично информация в бюлетините на МСА и САЕ за организирани от него важни събития и дейности.

Международната дейност е големият мащаб в работата на САБ и изисква съответния ресурс. САБ не може да разчита на собствени източници и следва с общи усилия на комисия и ръководство да разработи механизми за набиране на средства за международен обмен и обезпечаване на представителството на САБ в международните организации. Удачно за целта е създаването на фонд за подпомагане участието на нашите представители във важни международни срещи и форуми като се търсят средства по европейските програми.

Амбициозната задача за реализиране на проекти по европейски програми ще изисква откриване на щат за тази цел – както въпросът е решен в САЕ и в редица НПО.

В организационно отношение е задължително сформирани на работеща постоянна комисия по международна дейност с ясна програма, съгласувани действия с оперативното ръководство на САБ, интегриран подход при изпълнение на задачите и редовна отчетност. От голямо значение ще бъде и пълноценното използване на капацитета на комисията и представителите на САБ в МСА и САЕ чрез тяхното мотивиране, чрез демократично управление и зачитане на предложенията им. За постоянна връзка на САБ с международните организации и редовно информирани за международни събития, дейности и възможности е необходим щатен технически сътрудник с потвърден международен опит.

И не на последно място - за успеха на тази дейност е задължителна приемствеността – използването и развитието на разработените документи и натрупания през годините опит.

арх. Росица Златанова
Председател на ПКМД при УС на САБ

КОМИСИЯ "СОЦИАЛНА ДЕЙНОСТ"

2010 г.

Протокол №		Име	Д-во	Гласувано	Платено
1/27.07.2010 г.	1	Димитър Стефанов Бояджиев	ССА	500	да
"	2	Милка Борисова Данкова	ССА	500	да
"	3	Мария Стефанова Христова	ССА	500	да
"	4	Кольо Тодоров Хлебаров	ССА	400	да
"	5	Верка Димитрова Казакова	ССА	300	да
"	6	Виолета Илиева Попова	КФ	300	да
"	7	Ирина Хараламбиева Андонова	КФ	300	да
"	8	Георги Тодоров Атанасов	СИДР	300	да
ОБЩО:				3100	
2/21.12.2010 г.	1	Юлия Димитрова Тодорова	СИДР	500	да
"	2	Славчо Гаврилов Василев	КФ	800	да
"	3	Любомир Динов Даскалов	КФ/Враца/	600	да
"	4	Павлина Димитрова Иринкова	Варна	600	да
"	5	Нъварт Хмаяк Гарабедян	Варна	600	да
ОБЩО:				3100	
ВСИЧКО 2010 г.	13			6200	

КОМИСИЯ "СОЦИАЛНА ДЕЙНОСТ"

2011 г.

Протокол №		Име	Д-во	Гласувано	Платено
1/14.04.2011 г.	1	Валерия Александрова Кузнецов	КФ	300	да
"	2	Виолета Илиева Попова	КФ	300	да
"	3	Елена Асенова Сергеева	КФ	300	да
"	4	Иван Минчев Богданов	КФ	300	да
"	5	Димитър Стефанов Бояджиев	ССА	400	да
"	6	Кольо Тодоров Хлебаров	ССА	500	да
"	7	Мария Стефанова Христова	ССА	500	да
"	8	Милка Борисова Данкова	ССА	500	да
"	9	Виолета Лефтерова Лефтерова	ССА	300	да
ОБЩО:				3400	
2/13.09.2011 г.	1	Мария Господинова Газибарова	КФ	600	да
"	2	Ростислав Йорданов Ненчев	КФ	600	да
"	3	Славчо Гаврилов Василев	КФ	500	да
"	4	Юлия Димитрова Тодорова	СИДР	500	да
ОБЩО:				2200	
3/02.12.2011 г.	1	Любомир Динов Даскалов	КФ	500	да
"	2	Красимира Лука Джартазанова	ССА	600	да
"	3	Цветанка Георгиева Цветева	КФ	500	да
"	4	Димитър Петров Пацев	Пловдив	600	да
"	5	Вера Костадинова Тасева	КФ	250	да
"	6	Владимир Иванов Русиянски	СИДР	250	да
"	7	Александър Георгиев Овчаров	КФ	700	да
"	8	Евгени Петров Евстатиев	КФ	200	да
"	9	Екатерина Стефанова Генова	КФ	250	да
"	10	Фернандо Борисов Чифликчиев	ССА	250	да
"	11	Магдалинка Атанасова Митанов	ВТ	250	да
ОБЩО:				4350	
ВСИЧКО 2011 г.	24			9950	

КОМИСИЯ "СОЦИАЛНА ДЕЙНОСТ"

2012 г.

Протокол №		Име	Д-во	Гласувано	Платено
1/07.06.2012 г.	1	Валерия Александрова Кузнецова	КФ	250	да
"	2	Виолета Илиева Попова	КФ	400	да
"	3	Люба Николова Коева	КФ	300	да
"	4	Мария Господинова Газибарова	КФ	400	да
	5	Юлия Димитрова Тодорова	СИДР	400	да
"	6	Димитър Стефанов Бояджиев	ССА	250	да
"	7	Кольо Тодоров Хлебаров	ССА	400	да
"	8	Мария Стефанова Христова	ССА	250	да
"	9	Милка Борисова Данкова	ССА	250	да
"	10	Виолета Лефтерова Лефтерова	ССА	100	да
	11	Нъварт Хмаяк Гарабедян	Варна	400	да
	12	Никола Савов Гроздев	Варна	400	да
ОБЩО:				3800	
2/01.10.2012 г.	1	Славчо Гаврилов Василев	КФ	500	
	2	Иван Минчев Богданов	КФ	300	
	3	Фернандо Борисов Чифликчиев	ССА	300	
ОБЩО:				1100	
ВСИЧКО 2012 г.	15			4900	

КОМИСИЯ "СОЦИАЛНА ДЕЙНОСТ"

2013 г.

Протокол №		Име	Д-во	Гласувано	Платено
1/11.06.2013	1	Сирма Владимирова Йончева	КФ	800	да
ОБЩО:				800	
2/18.09.2013 г.	1	Кольо Тодоров Хлебаров	ССА	400	да
"	2	Мария Стефанова Христова	ССА	350	да
"	3	Милка Борисова Данкова	ССА	350	да
"	4	Владимир Иванов Русиянски	СИД	350	да
"	5	Виолета Илиева Попова	КФ	400	да
"	6	Любомир Динов Даскалов	КФ	400	да
"	7	Цвета Койчева Кръстева	КФ	400	да
	8	Георги Тодоров Атанасов	СИД	500	да
ОБЩО:				3150	
ВСИЧКО 2013 г.	9			3950	

ОБЩО 2010-2013	61			25000
По дружества:				
ССА	21			7900
КФ	27			11450
СИД	7			2800
Варна	4			2000
Пловдив	1			600
Велико Търново	1			250

Заседания - 9 бр.

Комисия по научна, образователна, издателска, информационна и медийна дейност

Отчетният период беше за комисията по „Научна, образователна, издателска, информационна и медийна дейност“ един сложен период. Нейният капацитет не беше използван в достатъчна степен.

Първоначалният състав на Комисията беше: арх. Мая Бужашка (председател), арх. Лило Попов, арх. Веселин Серкеджиев, арх. Петко Костадинов, арх. Искра Джахова, арх. Стефан Попов и арх. Владимир Дамянов.

В края на 2010 година арх. Мая Бужашка подаде оставка като член на Управителния съвет и като председател на КНОИИМД поради дълбоки различия между нейните виждания и тези на Председателя на УС по редица въпроси, вкл. по стила и метода на управление на Съюза. Съгласно нейния отчет на заседания на Комисията (не особено редовни) са били обсъждани въпросите за медийно присъствие на САБ, за съюзните издания, уеб страница, Музея на архитектурата, други архитектурни издания /авторски книги напр./, архитектурно образование и др. Независимо от решенията на комисията и на УС по обсъжданите въпроси крайният резултат обикновено е едноличното решение на Председателя, което обезмисля всякакъв вид участие от страна на колегите, смята арх. Бужашка.

След оставката на арх. Бужашка Комисията бе оглавена от арх. Лило Попов.

Занижената активност на КНОИИМД се дължи на редица обективни и субективни причини.

Свитият бюджет наложи отпадането на редица прояви от сферата на компетентност на Комисията. Към това трябва да се добави и слабата бюджетна дисциплина и практически липсата на финансово планиране. Така например беше нереалистично да се разсъждава върху възможни решения относно бъдещата съдба на Музея на българската архитектура, всяко от които изисква значителни средства. Трябваше да се задоволим с прехвърлянето на фондовете в бившата Менза на УАСГ – едно уж временно решение. По същата причина отпадна и конкурсът за архитектурна публицистика „Архитектурен тътен“. Бяха приети правила за спонсориране на архитектурна книжнина, които така и не влязоха в действие.

В други случаи прояви и дейности се реализираха и без участието на Комисията, макар и в някои случаи с активната намеса на отделни нейни членове: функционирането на Библиотеката, обновяването на сайта на САБ, издаването на бюлетина „Български архитект“ и на сп. „Архитектура“ (заместник главен редактор арх. Л. Попов), участие на „Аполония“ (арх. Долорес Попова и арх. Л. Попов); особено активно беше участието на арх. Бужашка в подготовката за представяне на САБ на конгреса на МСА в Токио: проект и реализация на изложбения щанд на Съюза и подготовка на диск.

Нерви и прахосване на сили струваше на членовете на Комисията кризата, създадена от оперативното ръководство на САБ около сп. „Архитектура“. Вижданията и решенията на Комисията бяха пренебрегвани в опит да се подчини медията на Ръководството и в името на некомпетентни напъни за „ново начало“ (довели до поверяване на списанието на журналист от жълтата преса).

Нашата представа за адекватно функциониране на КНОИИМД, пък и на всички комисии, е чрез възлагане формирането на експертни становища, които да подпомагат УС във вземането на решения.

Арх. Лило Попов

ОТЧЕТ

за работата на Комисията по стопанска дейност и имоти (КСДИ)
към УС на САБ за мандата 2010-2014 г.

Мандатната програма на КСДИ беше изработена въз основа на Предизборната платформа на Председателя на САБ. Мандатната програма на САБ – 2010 – 2014 приета на заседание на УС на САБ на 22.06.2010 г., Решенията на XXI Общото събрание и Предложенията на членове на КСДИ.

Състава на Комисията, утвърдена от УС на САБ и работила през този мандат е:

Председател: арх.Светлозара Шаханова – УС на САБ

Членове: арх.Здравец Хайтов – УС на САБ

арх.Ангел Вълканов – ССА

арх. Венета Кавалджиева – ССА

арх.Жасмина Ангелова – Русе

арх.Йордан Нурков – В.Търново

арх.Иван Трендафилов – Варна

През мандатния период са проведени 12 заседания на Комисията. За съжаление присъствието на заседанията беше слабо и липсваха възможности за ползотворна работа. Смятам, че комисиите към УС, чиито решения са препоръчителни, не са най-добрият вариант за обсъждане и решаване на проблемите. Мисля, че това е задължение на УС на САБ, който трябва да заседава и по отделни теми, особено важни за развитието на САБ, в случая по теми касаещи имуществото на САБ.

Комисията работи в тясно сътрудничество с главния секретар на САБ – арх.Ваня Фурнаджиева.

В отчетния доклад на УС на САБ, в раздел “Стопанска дейност и имоти” са описани действията на ръководството, които бяха залегнали в мандатната програма на Комисията, а именно:

1. Пълно изясняване и анализ на състоянието на недвижимите имоти на САБ;
2. Категоризация на творческите бази;
3. Снабдяване с нотариални актове на редица имоти.

Бюджета за 2013 г. беше обсъждан в Комисията и предложенията за някои преразпределения на суми бяха приети.

В Комисията беше обсъждан и текста на договора за наемане на творческите бази. За съжаление, забавянето на решенията на УС на САБ, често пъти пречише на действителното осъществяване на намеренията в динамично променящата се пазарна обстановка.

Предложението на Комисията за разпределение на средствата от наемите на имотите беше прието с Решение на УС на САБ от 02.10.2012 г. То е следното:

“УС на САБ приема следната схема за разпределение:

- членски внос – 100% за дружествата;

- наеми от имоти

20% от наемите са за дружествата, на чиято територия има имоти, като същите се управляват от съответните дружества;

- 80% от наемите се превеждат на САБ – централно ръководство в тридневен срок от получаването им.

- дружествата, на чиято територия няма имоти, кандидатстват за субсидия от централния бюджет на база на представена годишна програма, подкрепена с бюджет;
- за целева субсидия за провеждане на мероприятия от общосъюзен характер, могат да кандидатстват всички дружества на САБ;
- целева субсидия – еднократно (в размер на едномесечен наем) се получава при намиране на наемател и сключване на договор;
- УС на САБ може да изменя приетата схема за отделни имоти, след анализиране на място и преглед на състоянието на съответните дружества в региона.

За съжаление, това решение не се изпълнява. Няма контрол на изпълнението на решенията и от Контролния съвет.

Прилагането на това решение, би довело постепенно до внасяне на порядък в изразходването на средствата и би дало възможност на всички дружества в страната да осъществяват своята дейност. Работата на дружествата и тяхното участие в обществения живот е това, което би направило Съюза на архитектите търсен партньор от общинските и градските власти по места.

В предложението на КСДИ имаше още две предложения, които не бяха приети от УС, но продължавам да смятам, че приемането им е много необходимо. Първото е – Бюджетите на дружествата да се формират в рамките на схемата – 100% от членски внос и 20% от отчисленията от наемите. Второто е - наемите от имотите в цялата страна да се превеждат 100% в Централния бюджет на САБ и на всяко дружество да се превеждат необходимите средства. В момента почти всички дружества в страната дължат пари на бюджета. Очевидно е, че при това положение, бюджета не може да изпълни предназначението си и преди всичко не могат да се заделят пари за инвестиционни разходи и ремонти.

Комисията и част от дружествата на свои събрания предлагат следното:

- редуциране на имотите на САБ, като губещите производствени и някои творчески бази се замразят, с цел да се подготвят за продажба. Средствата да се използват за възстановяване и ремонт на действащите бази.

Не е нужно да се обяснява, че освен липсата на печалба от много от обектите, разходите за издръжка на недвижимото имущество на САБ, непрекъснато се увеличават. Увеличават се таксите, данъците, цените на тока и др. Този факт почти винаги се пропуска от колегите при дискусиите за имотите.

Със съжаление трябва да се констатира, че неефективната работа на Управителния съвет на САБ и нежеланието на колегията да вникне в сериозността на проблема, довежда до неговото задълбочаване. Това отношение може да доведе до необратими последици за САБ. Времето почти изтече. Трябва да престанем да тъпчем на едно място и да разсечем възела.

“Не можем да решим проблемите, като използваме същия начин на мислене, който сме използвали, когато сме ги създали” (Айнщайн).

Председател на КСДИ:

(арх.Шаханова)